

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum 5 november 2018
Onderwerp Antwoorden Kamervragen over eerdere witwaspraktijken van ING

Ons kenmerk
2376296

Uw kenmerk
2018Z16181

In antwoord op uw brief van 18 september 2018 deel ik u mee dat de vragen van de leden Alkaya en Van Nispen (beiden SP) inzake het bericht 'over eerdere witwaspraktijken van ING' worden beantwoord zoals aangegeven in de bijlage van deze brief.

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

De Minister voor Rechtsbescherming,

Sander Dekker

Antwoorden van de minister voor Rechtsbescherming op de vragen van de leden Alkaya en Van Nispen (beiden SP) over eerdere witwaspraktijken van ING (ingezonden 17 september 2018, nr. 2018Z16181)

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Vraag 1

Hoe is rekening gehouden met de in de noot genoemde afspraken het toezicht op het beleid om witwassen te voorkomen, te verbeteren? 1)

Ons kenmerk
2376296

Antwoord op vraag 1

In het artikel van FTM wordt melding gemaakt van een boete die ING in 2012 heeft betaald aan de Amerikaanse autoriteiten, omdat ING in het buitenland sanctiewetgeving had overtreden. Het Nederlandse OM is niet bij de Amerikaanse schikking betrokken geweest. Na de publicatie van de Amerikaanse schikking heeft het Nederlandse OM – via de openbaar gemaakte informatie daarover – kennis genomen van deze schikking. Gelet op het feit dat de Amerikaanse schikking betrekking had op andere strafbare feiten dan die waarop het Nederlandse strafrechtelijk onderzoek zag, heeft dit geen rol gespeeld bij het aanbieden van de Nederlandse transactie ex artikel 74 van het Wetboek van Strafrecht (hierna: Sr.)

Vraag 2

Bent u op de hoogte van het feit dat de heer Timmermans in het verleden één van de top-ING'ers was die verantwoordelijk was voor grootschalige integriteitsschendingen?

Antwoord op vraag 2

Het onderzoek van het OM biedt geen grond voor het aannemen van strafrechtelijk relevante verantwoordelijkheid van de top van de ING voor de feiten waarvoor de huidige transactie is afgesloten. Het past mij niet om mij uit te laten over eventuele integriteitsschendingen die in het kader van een ander onderzoek, dat niet is verricht door het Nederlandse OM, aan het licht zouden zijn gekomen, zoals wordt aangegeven in het artikel van FTM.

Vraag 3

Was u op de hoogte van de controlemechanismen op het moment dat de minister van Justitie en Veiligheid toestemming gaf voor deze schikking?

Antwoord op vraag 3

De compliance-maatregelen die ING NL in de recente transactie ex artikel 74 Sr. heeft genomen om herhaling in de toekomst te voorkomen, zoals vermeld in het persbericht van het Openbaar Ministerie¹, waren mij bekend. Hoewel normaliter voorgenomen hoge transacties worden voorgelegd aan de minister van Justitie en Veiligheid, heeft deze zich ten aanzien van de voorgenomen transactie met ING verschoond, gezien zijn eerdere functie bij Allen & Overy. De voorgenomen transactie is dan ook door het OM aan mij voorgelegd en ik heb hiermee ingestemd.

¹ <https://www.om.nl/@103953/ing-betaalt-775/>

Vraag 4

Klopt het dat geen afspraken zijn gemaakt dat met deze schikking met ING geen natuurlijke personen vervolgd zouden worden? Zou dat nu alsnog tot de mogelijkheden behoren?

Antwoord op vraag 4

Zoals onder meer volgt uit de transactieovereenkomst die door het OM is gepubliceerd, zijn er in het kader van de transactie geen afspraken gemaakt over het niet vervolgen van natuurlijke personen.

Het OM heeft uitvoerig onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om natuurlijke personen strafrechtelijk verantwoordelijk te kunnen houden. Daartoe hebben bijvoorbeeld vele doorzoekingen bij het kantoor van ING NL plaatsgevonden, zijn individuele e-mailboxen in beslag genomen en onderzocht en zijn de telefoons van meerdere natuurlijke personen, op alle niveaus binnen de bank, afgeluisterd. Echter, uit onderzoek van het OM is niet gebleken dat natuurlijke personen bewust hebben aangezet tot strafbare feiten of bewust nalatig zijn geweest om strafbare feiten te stoppen.

Indien er alsnog nieuwe feiten of omstandigheden bekend zouden worden op grond waarvan het Openbaar Ministerie individuele medewerkers van ING zou kunnen vervolgen, is vervolging van deze personen nog steeds mogelijk.

Vraag 5

Onderschrijft u de stelling dat leidinggevenden van ING in landen als Frankrijk, België, Roemenië, Cuba en Curaçao opzettelijk de wet overtraden?

Antwoord op vraag 5

De in het artikel van FTM opgenomen stelling dat leidinggevenden van ING in landen buiten Nederland opzettelijk de wet overtreden, ziet op de feiten waarvoor de Amerikaanse autoriteiten in 2012 een schikking met ING hebben getroffen. Het Nederlandse OM is niet bij de Amerikaanse schikking betrokken geweest.

Het past mij niet om mij uit te laten over een onderzoek dat door de Amerikaanse autoriteiten is verricht en waarbij het Nederlandse OM niet betrokken was.

Vraag 6

Heeft u vermoedens om te bevestigen dat die overtredingen niet alleen bij kantoren in het buitenland plaatsvonden, maar dat ook bij de afdeling ING Wholesale op het Amsterdamse hoofdkantoor medewerkers jarenlang bezig waren met het vervalsen van stukken en het verhullen van de identiteiten van klanten?

Antwoord op vraag 6

De in het artikel van FTM opgenomen stelling dat de afdeling Wholesale op het Amsterdamse hoofdkantoor betrokken was bij strafbare gedragingen ziet op de feiten waarvoor de Amerikaanse autoriteiten in 2012 een schikking met ING hebben getroffen.

De Amerikaanse autoriteiten hebben ten tijde van hun onderzoek naar ING geen informatie gedeeld met het Nederlandse OM. Na de publicatie van de schikking is het Nederlandse OM bekend geworden met de schikking en heeft het OM geen aanleiding gezien strafrechtelijk onderzoek in te stellen.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Vraag 7

Wat is uw reactie op het artikel in het Advocatenblad inclusief de beweringen over de betrokkenheid van voormalig advocaat Grapperhaus bij de witwaspraktijken van ING in 2012? 2)

Ons kenmerk
2376296

Antwoord op vraag 7

Hetgeen in het artikel wordt gesuggereerd, dient geheel voor rekening van de betreffende auteur te komen. Zoals reeds aangegeven worden voorgenomen hoge transacties normaliter aan de minister van Justitie en Veiligheid voorgelegd. Het kantoor van minister Grapperhaus stond ING als raadsman bij in het kader van de onderhavige rechtsvervolgning. Ofschoon Grapperhaus daar destijds niet zelf als advocaat bij betrokken was, heeft hij toch gemeend zich te moeten verschonen. De voorgenomen transactie is dan ook door het OM aan mij voorgelegd en ik heb hiermee ingestemd.

1) 'Onderdeel van de schikking met de Amerikaanse overheid was dat ING maatregelen zou treffen waarmee het risico in de toekomst voor herhaling van 'overeenkomstig gedrag' ('similar conduct') zou worden geminimaliseerd. Één van de handtekeningen onder de overeenkomst is die van Koos Timmermans. Ruim zes jaar later komt het Openbaar Ministerie tot de conclusie dat het gedrag van ING niet is verbeterd. Juist de controlemechanismen binnen de bank om integriteitskwesties als witwassen te voorkomen, zijn veronachtzaamd.'

<https://www.ftm.nl/artikelen/koos-timmermans>

2) <https://www.advocatenblad.nl/2018/09/13/ing/>

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van de leden Van der Linde (VVD) Nijboer en Kuiken, ingezonden 5 september 2018 (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2017-2018, nrs.3201 en 3202) en ter aanvulling op vragen terzake van het lid Nijboer (PvdA), ingezonden 12 september 2018 (vraagnummer 2018Z15884)